

Lausuntopyyntö koskien valituksia Salon elinvoimajaoston päätöksestä 27.2.2024 § 19, suunnittelutarveratkaisu, Perniön Melassuo 734-619-1-27

Elinvoimajaosto 21.05.2024 § 63
4804/10.03.00.04/2022

Valmistelija

kaupunginlakimies Antti Mäkelä, antti.makela@salo.fi, 02 778 2302

Hallintovalitusasia suunnittelutarveratkaisusta

Turun hallinto-oikeus on vastaanottanut valitukset koskien Salon kaupunginhallituksen elinvoimajaoston päätöstä §:ssä 19, 27.2.2024, suunnittelutarveratkaisu aurinkovoimalalle Perniön Melassuolle kiinteistölle 734-619-1-27. Elinvoimajaostolta on pyydetty selostus asiasta ja kannanotot valitusperusteisiin.

Selostus, asiaan hankitut selvitykset ja ratkaisun perusteluista

Suunnittelutarveratkaisun harkinta perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaisesti asioihin. Kun kyse on 25,8 ha laajuisen aurinkovoimalan paneelikentän sijoittumisesta 33,7 ha suuruiselle rakennuspaikalle haja-asutusalueelle, tulee asiassa harkittavaksi:

- vaikutus alueidenkäytön järjestämiselle;
- merkitys yhdyskuntarakenteelle;
- sopivuus maisemaan ja;
- vaikutukset luonto- ja kulttuuriympäristöarvoille.

Suunnittelutarveratkaisulla ei ole mahdollista toteuttaa merkittäviä vaikutuksia tuottavaa rakentamista, eikä rakentaminen tällä perusteella saa tuottaa merkittäviä haitallisia vaikutuksia muun ohella luonnonolosuhteille.

Ratkaisu on perustettu selvityksille, joissa luontoselvityksen osuus on olennainen. Se kattaa alueen eläinkannan, kasvillisuuden ja luontotyypin selvittämisen. Liito-oravaselvityksessä käytiin läpi alkuperäinen hankealue sekä sähkönsiirtolinjat. Maastokäynnit tehtiin 9.-10.5.2022. Kuulemisessa saadun palautteen johdosta sähkönsiirtoreitin linjausta korjattiin jonkin verran. Tämän vuoksi sähkönsiirtoreitti käytiin muutetuilta osin tarkistamassa maaliskuussa 2023. Selvitysalueelta etsittiin liito-oravan papanoita sekä liito-oraville soveltuvia pesäkoloja sekä risupesäitä. Papanoita ei löytynyt, vaikka maasto oli paikoin soveliaan näköistä liito-oravan elinympäristöksi.

Pesimälinnustoselvityksen maastokäynnit tehtiin 25.5. ja 17.6.2022. Lisäksi lintuja havainnointiin liito-orava- ja kasvillisuusselvitysten yhteydessä. Alueelta löytyneet uhanalaiset ja silmälläpidettävät lintulajit sekä muut lintuhavainnot on kuvattu selostuksen sivuilla 24-25. Hankealueen pienentämisen seurauksena alueellisesti uhanalaisen niittykirvisen havaintopiste jää rakennuspaikan ulkopuolelle.

Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykseen kuului kaksi maastokäyntiä, jotka tehtiin kesäkuussa 2022. Selvityksen mukaan noin puolet alkuperäisestä hankealueesta oli ojien umpeen kasvamisen vuoksi palautumassa luonnontilaan, ks. kartta selostuksen sivulla 27. Luonnontilaistumassa olevalla alueella osa suosta on lähellä luonnontilaista, osa edelleen selvästi luonnontilaista suota kuivempaa sammal-varpukangasmetsää. Erveläntien eteläpuolella on lähes puuton rahkarämealue. Selvitysalueella on myös isovarpurämettä, joka vähitellen muuttuu talousmetsäksi. Isovarpuräme on Etelä-Suomessa vaarantunut luontotyyppi. Alue ei kuitenkaan ole ojituksen vuoksi luonnontilassa eikä siihen sen vuoksi sovelleta uhanalaiskriteereitä. Selvitysalueen sillä osalla, jossa ojat on pidetty avoimina, suo on muuttunut talousmetsäksi, joka on

metsätyypiltään lähinnä tuoretta kangasmetsää. Hankealueen pienentämisen johdosta noin puolet Erveläntien eteläpuolisesta, luonnontilaistumassa olevasta suosta jää rakennuspaikan ulkopuolelle.

Selvitysalueella tai sähkönsiirtolinjalla ei ole luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppikohteita, vesilain mukaisia pienvesikohteita eikä metsälaissa määriteltyjä erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Selvitysalueella tai 100 metrin säteellä sen ulkopuolella ei ole Metsäkeskuksen määrittelemiä metsälaissa tarkoitettuja kohteita.

Viranomaislausunnon perusteella luontoselvitystä täydennettiin kesällä 2023 Faunatica Oy:n tekemällä suoperhosselvityksellä

Kuulemisvelvoitteen toteutuminen

Kaupunki kuuli naapurit ja kuntalaiset kuulutuksella, joka julkaistiin ilmoitustaululla sekä Salon Seudun Sanomissa 30.11.2022 ja Perniönseudun Lehdessä 1.12.2022. Hakemukseen liittyvä aineisto oli nähtävillä kaupungin nettisivulla. Mahdollisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen oli 30.11.2022-2.1.2023.

Hanketta koskeva yleisötilaisuus järjestettiin Perniön kirkonkylän koululla 12.12.2022. Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin samaan aikaan ja samalla tavalla kuin nähtävillä oloa koskevasta kuulutuksesta.

Kannanotot valitusperusteisiin

Valitusperuste koskien kaavallista soveltuvuutta

Maakuntakaavassa alue on M/MRV-merkinnöin, eli maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Soveltuvuus energiatuotannon alueeksi voitaneen arvioida maakuntakaavamerkinnän kattavuuden avulla suhteessa suunnitellun toimenpiteen vaikutuksiin. Maakuntakaavan ollessa alueidenkäytön suunnittelujärjestelmässä yleispiirteinen kaavamuoto, arviointi keskittyy lähinnä siihen teemaan, onko aurinkovoimalan paneelientällä merkittäviä vaikutuksia yleispiirteisesti alueelle suunnitellulle maataloudelle tai metsätaloudelle. Maakuntakaavan suorat oikeusvaikutukset toteutuvat detaljikaavoituksen kautta, eikä sellaista ole suunnittelualueelle. Maakuntakaavan tarkoitus ei edellytä, että maakuntakaavassa osoitetun maankäytön toteuttaminen tulisi yksityiskohtaisesti ratkaista jo maakuntakaavatasolla. (KHO:2022:11)

Valitusperuste koskien suunnittelutarveratkaisun periaatteellista soveltumista asiaan

Suunnittelutarveratkaisua myöntäessään lupaviranomainen ei ole nähnyt, että aurinkovoimalan paneelientän sijoittamisella olisi sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, etteikö sijoittamisasiaa ole voitu ratkaista suunnittelutarveratkaisulla. Suunnittelutarveratkaisua koskevia säännöksiä sovelletaan sellaiseen rakentamiseen, joka ympäristövaikutusten merkittävyyden vuoksi edellyttää tavanomaista lupamenettelyä laajempaa harkintaa. Tarkempia säännöksiä asialliseen soveltumiseen ei ole. Kohdealueella ei ole suoraan rakentamista tai rakentamiseen rinnastettavia toimenpiteitä ohjaavaa kaavaa.

Valitusperuste koskien luontoarvojen säilymistä

Valitusperuste koskien vesistövaikutuksia, silmällä pitäen erityisesti Kiskonjoen Natura 2000-aluetta koskee ennen muuta arviointia humuksen pääsystä suojeltuun vesistöön. Mahdollinen vesistöllinen vaikutusalue on kuitenkin lupaviranomaisen arvion mukaan suhteellisen etäällä suunnittelualueesta. Alueen oijttaminen saattaa aiheuttaa kiintoaineksen

liikkumista vesistöön, mutta kiintoaineksen irtoamisesta ei kuitenkaan muodostune pysyvää vaikutusta. Kiskonjoen vesistössä on taimenta, jonka kannan nousu ulottuu Pytönkosken nousuesteelle. Ratkaisun valmistelussa ympäristövaikutusta on tältä osin pidetty hallittavissa olevana. Luontovaikutuksia lajeille luonnonsuojelullisilta osilta on tunnistettu linnuille, liito-oravalle ja suoluontotyypeille. Näiltä osin liito-oravien käyttämä alue on suunnittelualueen reunassa ja esiintymän tarkastelua on täydennetty. Suoluontotyyppien esiintymiseen vaikuttaa osittain samalla alueella 1950-luvulla toiminnassa ollut turpeen nosto. Koskemattomia luonnontilaisia suoluontotyyppisiä keidassuota, isovarparämettä on suunnittelualueen liepeillä alle 6 ha:n verran.

Valitusperuste koskien Sweco Oy:n eturistiriitaa

Sweco Oy:n asema suunnittelukonsulttina on nostettu arvioitavaksi siinä suhteessa, että se on muun suunnittelun ohella toiminut luontoselvitysten laatimisessa toimittajana. Tältä osin luontoarvoja on jo pelkästään maankäytön suunnittelua koskevien normien nojalla selvitettävä varsin laajasti. Uhanalaisten luontotyyppien huomioon ottamista koskeva selvitys liittyy tässä asiassa toimenpiteen sijoittamista koskevaan päätöksentekoon ja nämä ovat usein muutoinkin esimerkiksi kaavoituksen ympäristövaikutusten arvioinnin kannalta kiinteänä osana. Swecon laatimien selvitysten sisältö on avattavissa ja tarkasteltavissa riippumatta siitä, onko selvitys eri toimijan laatimisvastuulla.

Valitusperuste koskien paikallisten toimijoiden kuulemista

Kaupunki kuuli naapurit ja kuntalaiset kuulutuksella, joka julkaistiin ilmoitustaululla sekä Salon Seudun Sanomissa 30.11.2022 ja Perniönseudun Lehdessä 1.12.2022. Hakemukseen liittyvä aineisto oli nähtävillä kaupungin nettisivulla. Mahdollisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen oli 30.11.2022-2.1.2023.

Hanketta koskeva yleisötilaisuus järjestettiin Perniön kirkonkylän koululla 12.12.2022. Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin samaan aikaan ja samalla tavalla kuin nähtävillä oloa koskevasta kuulutuksesta.

Alkuperäistä päätöstä ei ole kumottava.

Asiassa kertyneet asiakirjat toimitetaan lausunnon liitteenä.

Esittelijä	Elinvoimajohtaja
Päätösehdotus	Elinvoimajaosto antaa asiaan yllä olevan selvityksen ja lausunnon.
Päätös	Anna Häri ehdotti Jerina Walliuksen, Janne Järvisen ja Anita Sjöholm-Nikkasen kannattamana seuraavaa: Päätös on kumottava, koska se on ELY-keskuksen mielestä lainvastainen, suuri joukko kuntalaisia (ml. Perniön kirkonkyläyhdistys ja Salon luonnonsuojeluyhdistys) vastustavat hanketta nykymuodossaan, hanke aiheuttaa luontokatoa ja tuhoaa uhanalaisten eläinten (kuten liito-orava, hömötäinen ja tervapääsky) elinympäristöjä, hankkeesta on saatu uutta tietoa liito-oravan osalta ja se heikentää kuntalaisten lähiluontoa ja virkistymismahdollisuuksia. Hanke on suunniteltava uudestaan niin, että otetaan paremmin huomioon edellä mainitut asiat. Elinvoimajaosto kannattaa aurinkoenergian rakentamista Saloon, mutta uusiutuvan energian rakentaminen tulee tehdä kuunnellen lähialueiden asukkaita ja luonnon monimuotoisuutta liikaa heikentämättä, tai vaarannetaan koko siirtymän toteutuminen.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että toimitetaan nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat

esittelijän ehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat jäsen Härrin ehdotusta äänestävät EI. Puheenjohtajan ehdotus äänestystavasta hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä

Esittelijän pohjaehdotus sai 5 JAA ääntä (Lundström, Anttila, Huittinen, Räike, Salomaa)

Jäsen Härrin ehdotus sai 4 EI ääntä (Härri, Järvinen, Sjöholm-Nikkanen, Wallius)

Tyhjä 0

Poissa 0

Puheenjohtaja totesi, että päätökseksi tuli äänin 5 - 4 esittelijän ehdotus.

Elinvoimajaosto hyväksyi päätösehdotuksen.

Anna Härri, Janne Järvinen, Jerina Wallius ja Anita Sjöholm-Nikkanen jättivät päätöksestä eriävän mielipiteen.

Eriävä mielipide:

Alkuperäinen päätös on kumottava, koska se on ELY-keskuksen mielestä lainvastainen, suuri joukko kuntalaisia (ml. Perniön kirkonkyläyhdistys ja Salon luonnonsuojeluyhdistys) vastustavat hanketta nykymuodossaan, hanke aiheuttaa luontokatoa ja tuhoaa uhanalaisten eläinten (kuten liito-orava, hömötiainen ja tervapääsky) elinympäristöjä, hankkeesta on saatu uutta tietoa liito-oravan osalta ja hanke pienentää kuntalaisten lähiluontoa ja virkistymismahdollisuuksia. Hanke on suunniteltava uudestaan niin, että otetaan paremmin huomioon edellä mainitut asiat.

Aurinkoenergian rakentaminen Saloon on toivottavaa, mutta ne tulee peltojen, metsien ja luontoalueiden sijaan rakentaa jo valmiiseen ihmisen muokkaamaan kulttuuriympäristöön. Moottoriteiden varret, kiinteistöjen katot sekä parkkipaikkojen katokset ovat loistavia alueita sijoittaa aurinkopaneeleja lisäämättä menetyksiä alueen luonnolle ja eläimistöille.

Tiedoksianto

Turun hallinto-oikeus, asiat: 404/2024; 448/2024; 469/2024; 488/2024 (yhdessä käsittely)